

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ**Є.О. Марічева¹, О.С. Махоніна²***1 магістр кафедри ХТПЕ Ph.D, НТУ «ХПІ», Харків, Україна**2 старший викладач кафедри ХТПЕ Ph.D., НТУ «ХПІ», Харків, Україна**maricevaelizaveta5@gmail.com*

Досліджуючи вплив воєнних дій на екологію довкілля, доцільно зауважити, що вони є одним з найбільш шкідливих факторів для навколишнього середовища. Воєнні дії призводять до забруднення повітря, водних ресурсів, ґрунту, втрати біорізноманіття та руйнування екосистем, впливаючи на клімат та загрожуючи здоров'ю людини. Військові дії приводять до цілого ряду негативних екологічних наслідків. Війна також впливає на дику природу. На сьогоднішній день даний вплив має руйнівне значення, яке не можна ігнорувати. Зараз, через відсутність точної інформації, неможливо навіть повною мірою оцінити вплив війни на навколишнє середовище. Для цього є декілька причин: ризик проведення спостережень та збору інформації, передача такої інформації, як тактичні фактори та деморалізуючі фактори [1, с. 362]. Для цього і доречно відзначити вплив та наслідки сьогоднішньої війни.

Завдання дослідження полягають в оцінці забруднення навколишнього середовища відповідно через настання воєнних дій, вивчення наслідків на екологічні проблеми, а також аналізі впливу на людей та довкілля.

Метою даного дослідження є визначення та аналіз впливу воєнних конфліктів на навколишнє середовище з урахуванням різних аспектів, таких як забруднення, втрати біорізноманітності, зміни клімату та інші.

Вплив воєнних дій на навколишнє середовище є серйозною проблемою. Існує низка аспектів, які необхідно враховувати. По-перше, воєнні конфлікти виснажують природні ресурси і зменшують їхню кількість, що негативно впливає на якість життя людей та інших видів. По-друге, такі дії спричиняють глобальне потепління і зміну клімату через викиди парникових газів і аерозолів. По-третє, конфлікт загрожує життю і здоров'ю людей через ризики хвороб, поранень і радіації. По-четверте, війна руйнує екологічний баланс через вимирання видів і мутації. Крім того, підриви і руйнування є одним з найпоширеніших негативних наслідків. У багатьох випадках бойові дії відбуваються на територіях, що охороняються, порушуючи функціонування заповідних зон, знищуючи або пошкоджуючи культурні та історичні пам'ятки і зменшуючи біологічне та культурне різноманіття планети [2, с. 154]. У цьому контексті необхідно ретельно вивчати та оцінювати вплив військових операцій на навколишнє середовище, а також шукати шляхи зменшення їхнього впливу на довкілля [3, с. 270].

Після війни люди пожинатимуть плоди воєнних дій, включаючи руйнування довкілля, забруднення ґрунтів, зменшення біорізноманіття та збільшення кількості шкідників у лісах. Крім того, для відновлення країни знадобиться велика кількість природних ресурсів. Існує також ризик того, що Україна не досягне своїх цілей щодо зміни клімату, оскільки війна сприяє зміні клімату, а значні викиди парникових газів, пов'язані з відбудовою країни, є неминучими.

Оскільки очікується значне хімічне забруднення ґрунту та води, важливо забезпечити ефективну систему екологічного моніторингу після війни. Це дозволить задокументувати реальні масштаби екологічної шкоди та вжити найефективніших

заходів для уникнення подальшого погіршення ситуації та відновлення екосистеми до безпечного стану як для людей, так і для дикої природи [4, с. 76].

Доцільно зазначити, що після припинення бойових дій і розмінування території необхідно провести низку операцій з відновлення земель (рекультивациі). Рекультивация земель, порушених внаслідок бойових дій, відбувається у два етапи: технічний та біологічний. Суть технічної фази полягає в підготовці території до наступного цільового використання. Це передбачає планування та нанесення ґрунту і родючих порід на вирівняну поверхню. Біологічний етап – це комплекс заходів з відновлення родючості порушених земель [5, с. 365]. Сюди входять сільськогосподарські та меліоративні заходи, спрямовані на відновлення флори і фауни.

Отже, проаналізувавши все вище зазначене можна підсумувати, що питання впливу військових дій на навколишнє середовище є актуальним і складним та потребує значної уваги і вирішення. Проблема має багато причин, наслідки та шляхи їх запобігання необхідно враховувати при організації та проведенні військових операцій. Однак найефективнішим способом запобігання впливу військових операцій на навколишнє середовище є відмова від проведення військових операцій.

Список літератури:

1. Соркіна Д. К., Баранова А. О. Вплив воєнних дій на навколишнє середовище : дис. – Національний технічний університет" Харківський політехнічний інститут".2022. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/bdc61681-aedf-42f3-8c47-007ed9d1a171/content>
2. Никітченко І.В., Прокопенко Н.Ю., Шведчикова І.О. Вплив військових конфліктів на навколишнє середовище та екологію. Секція 3: Екологічні проблеми природокористування та охорона навколишнього середовища. 2015. С. 253-255. URL: <https://core.ac.uk/reader/84593128>
3. Криволапчук В. Вплив військових дій на навколишнє середовище. Матеріали VI Міжнародної студентської науково-технічної конференції „Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання “. 2023. С. 270-271. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/41317/2/270-271.pdf>
4. Барун М. В., Бессмертна Д. О. Вплив надзвичайних ситуацій воєнного характеру на навколишнє середовище. Дорожня карта реалізації Закону України «Про управління відходами»: збірка матеріалів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології»(м. Київ, 24–25 листопада 2022 р.).–К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2022.–248 с. – 2022. – С. 74. URL: <http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/34185/1/Текст%20Збірки%20Форум%20Відходи%20-%202022.pdf#page=75>
5. Khromiak U. V., Tarnavskiy A. B. Особливості впливу воєнних дій на навколишнє середовище східної України. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Екологічна безпека як основа сталого розвитку суспільства. Європейський досвід і перспективи”.–Львів: ЛДУ БЖД, 2015.–388 с. – 2015. – С. 363. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1146/1/Збірник%20тез%20тез%206%20б.pdf#page=363>